

ONTWERPBEGROTING 2016

(inclusief meerjarenraming 2017-2019)

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	3
1.1	Het gemeenschappelijk waterlaboratorium.....	3
1.2	Begrotingsopbouw	3
1.3	Concerndoelstellingen 2016.....	3
1.4	Wetswijzigingen	5
2	Programma chemisch laboratorium	5
2.1	Ontzorgen van de deelnemers	5
2.2	Borgen van kwaliteit en innovatie	5
2.3	Meetvraag: meerjarig perspectief	6
2.4	Ontwikkeling van de formatie	7
2.5	Kosten	7
3	Programma hydrobiologisch laboratorium	8
3.1	Actief inspelen op veranderende behoefte van deelnemers	8
3.2	Hydrobiologische werkzaamheden onder accreditatie brengen.....	9
3.3	Meetvraag: ontwikkelingen en kansen	9
3.4	Ontwikkeling van de formatie	9
3.5	Kosten	10
4	Inkomsten/kostenverdeling.....	11
4.1	Uitgangspunten.....	11
5	Financiële beschouwing 2016-2019	12
5.1	Financiële uitgangspunten	12
5.2	Reserves en voorzieningen.....	13
5.3	Investerings	13
5.4	Financiering	13
5.5	Verbonden partijen.....	13
5.6	Bedrijfsvoering	13
5.7	EMU-saldo	14
6	Exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoort.....	15
6.1	Totaaloverzicht	15
6.2	Globale toelichting op de begroting 2016 naar kosten- en opbrengstsoort.....	15

1.1 Het gemeenschappelijk waterlaboratorium

De gemeenschappelijke regeling waterschapslaboratorium Rijn Oost (Aqualysis) is getroffen ter gemeenschappelijke uitvoering van de laboratoriumactiviteiten van de deelnemende waterschappen, ter ondersteuning van de hen bij of krachtens de wet toegekende taken. Daarbij kan Aqualysis, naast het eigenstandig uitvoeren van laboratoriumonderzoek ook fungeren als inkoop centrale.

Analysis bestaat ter realisatie van drie primaire doelen van haar deelnemers:

1. verlagen uitvoeringskosten, (verder) verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid,
2. toekomstbestendige oplossing en
3. borgen blijvende zeggenschap en grip voor en het vasthouden van de huidige deelnemers.

1.2 Begrotingsopbouw

Aqualysis geeft via de begroting nadere invulling aan de wijze waarop zij de primaire doelstellingen in 2016 gaat bereiken. Belangrijkste vragen die via de begroting worden beantwoord zijn: welke doelen worden gesteld (in 2016), wat gaan we ter realisatie van deze doelen doen en tegen welke kosten wordt er uitvoering gegeven aan het takenpakket.

Onderstaand treft u per doelstelling een korte toelichting. Deze doelen zien op het geheel van de gemeenschappelijk regeling. Doelen die uitsluitend voor de goede invulling van de individuele programma's (chemie en hydrobiologie) noodzakelijk zijn, worden in de navolgende hoofdstukken (2 en 3) uiteenzet. In hoofdstuk 4 inzichtelijk gemaakt wat de invloed van de begroting van Aqualysis is op de begroting van de deelnemers. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 een uiteenzetting gegeven van diverse (bedrijfseconomische) uitgangspunten via de verplichte paragrafen.

1.3 Concerndoelstellingen 2016

a) Toets op doelmatigheid

In de eerste exploitatiejaren ligt de focus binnen de bedrijfsvoering op het werken als één lab. Dit betekent dat standaard processen worden gedefinieerd (verenigen van kwaliteitsstandaarden van de voormalig aparte laboratoria; alsmede het aanpassen van software). Ook worden met de deelnemers afspraken gemaakt over de wijze waarop uitkomsten van onderzoek worden aangeleverd. Er wordt naar gestreefd om de belangrijkste vormen van harmonisatie in het begrotingsjaar 2015 af te ronden.

Dit laat ruimte om in 2016 meer focus te leggen op het doelmatigheidsvraagstuk. In de zomer van 2016 zal (op bedrijfseconomische gronden) een evaluatie plaatsvinden van de producten die Aqualysis levert. Hiermee worden oplossingen gegeven voor kernvragen als:

“hoe groot moet de flexibele personele schil zijn” en “welk volume van investeringen is minimaal noodzakelijk”.

De ambitie van de laboratoriumorganisatie omvat dat het zich kan meten met de markt als het gaat om de prijs – kwaliteit verhouding. Die verhouding is tenminste hetzelfde en waar mogelijk beter. Producten waar een voldoende afzetmarkt voor bestaat zullen worden doorontwikkeld en bedrijfseconomisch niet rendabele producten worden mogelijk afgebouwd. Bij het beoordelen van dit doelmatigheidsvraagstuk zullen de uitgangspunten uit het bedrijfsplan (2013) en navolgend vastgelegde uitgangspunten, worden betrokken.

b) Integratie van huisvesting

Waterschap Groot Salland heeft Aqualysis laten weten de huur van het hydrobiologisch laboratorium aan de Dr. Van Thienenweg op te zeggen per 1 januari 2016. Dit in verband met de op handen zijnde fusie van de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden. Aqualysis dient derhalve in 2015 versneld de voorbereidingen te treffen voor het verhuizen van het hydrobiologisch laboratorium naar de Loggerweg. Of en in hoeverre het huisvestingsvraagstuk in 2016 zal zijn opgelost is nog ongewis. Er zijn evenwel diverse mogelijkheden om dit vraagstuk op te lossen, ook van tijdelijke aard.

Het chemisch laboratorium biedt onvoldoende ruimte om het hydrobiologisch laboratorium te huisvesten. Het verbouwen van het huidige huurpand aan de Loggerweg 18 biedt wel mogelijkheden. Als voor deze mogelijkheid wordt gekozen moet het pand grondig worden verbouwd om het geschikt te maken voor laboratoriumonderzoek en is aankopen wenselijk. Ook wordt aanbouw aan het bestaande pand aan de loggerweg 6 onderzocht. Het verkennen en evalueren van alternatieven is evenwel nog in volle gang.

Uit de eerste kostenverkenning blijkt dat investeringen in de orde grootte van ca. 1,5 mln. noodzakelijk zijn. Deze investering kan voor het overgrote deel worden gedekt via vrijvallende huurlasten. Voor het nader detailleren van deze kosten zijn aanvullende werkzaamheden noodzakelijk. Volledigheidshalve is in de begroting 2016 een aanvullende (structurele) stelpost van € 30.000 opgenomen.

c) Meer werk voor derden

Conform het bedrijfsplan omvat het verlagen van de uitvoeringskosten ook het acquireren van nieuwe omzet. In 2016 zal een inventarisatie worden afgerond naar kansrijke producten die Aqualysis (aan derden) binnen haar geografisch werkgebied kan afzetten. Hierbij kan worden gedacht aan het definiëren van standaard producten op het gebied van “milieuonderzoek”. Dit type product is relevant voor zowel andere overheden als de commerciële markt (ingenieursbureaus). Bij het verwerven van nieuwe klanten handelt Aqualysis binnen de haar opgelegde fiscale kaders.

Zoals eerder vermeld ligt de focus in 2015 nog primair binnenshuis. Dit is mede gerechtvaardigd vanuit de notie dat de markt op dit moment krap is. Omdat nog geen beeld kan worden geschetst van potentiële omzetgroei, is hier in de begroting 2016 geen rekening mee gehouden.

1.4 Wetswijzigingen

Parallel aan het opstellen van deze begroting bereidt Aqualysis zich voor op het treffen van maatregelen, die in het kader van de nieuwe wet op de gemeenschappelijke regeling en de wet op de vennootschapsbelasting wenselijk zijn. Ten behoeve van deze begroting is in beeld gebracht in hoeverre deze ontwikkelingen in 2016 (financiële) invloed hebben.

De nieuwe wet op de gemeenschappelijke regelingen biedt de mogelijkheid om Aqualysis om te vormen tot een bedrijfsvoeringorganisatie. Voordeel van deze organisatievorm is de lagere bestuurlijk druk en grotere slagkracht bij de directie. Deze wijziging zal naar verwachting (in 2016) geen invloed hebben op de minimaal benodigde ambtelijke capaciteit. De kansen die de nieuwe wet op de gemeenschappelijke regelingen biedt ten aanzien van bestuurlijke efficiency worden op dit moment onderzocht. Bij keuze voor een bedrijfsorganisatie moet er mogelijk nog een en ander geregeld worden, waaronder een aanpassing van de juridische structuur.

Ook wordt geen invloed verwacht van de wijzigingen in de wet op de vennootschapsbelasting op de omzet van Aqualysis. De inmiddels door de tweede kamer vastgestelde wetswijziging biedt diverse uitzonderingsbepalingen. Aqualysis ziet mogelijkheden om deze uitzonderingsregels effectief toe te passen en daarmee het betalen van VPB (verslechtering van het resultaat) te voorkomen. Deze mogelijkheden dienen evenwel nog samen met de fiscus te worden verkend.

Een mogelijk effect van de wetswijziging (VPB) betreft de prijs van de dienstverlening die door waterschap Groot Salland in rekening wordt gebracht. De interpretatie van de wetgeving is nog niet zover, dat 100% uitsluitel kan worden gegeven over de definitie van winst (en dus te betalen belasting).

2 PROGRAMMA CHEMISCH LABORATORIUM

Ter realisatie van de drie primaire doelstellingen wordt op programmaniveau gestreefd naar:

2.1 Ontzorgen van de deelnemers

De taken van het laboratorium ten aanzien van het programma chemie bestaan uit: planning, monsterneming, analyses, rapportages, toetsing en technische advisering. Aqualysis zal vanuit haar rol van "laboratorium van de waterschappen" niet alleen kritisch zijn op het geleverde product, maar ook op de vraag. Dit betekent dat ze deelnemers mogelijk adviseert om analyses niet uit te voeren.

De onderzoeken die worden uitgevoerd zijn beschreven in de Producten en Diensten Catalogus (PDC). Dit document wordt jaarlijks parallel of voorafgaand aan de begroting vastgesteld en bevat de prijzen (in ILOW-punten en uren) van de diverse diensten van Aqualysis. Daarbij stelt Aqualysis zich flexibel op richting haar deelnemers (ontzorgen); door voor bijvoorbeeld spoedwerkzaamheden geen aanvullende kosten in rekening te brengen.

2.2 Borgen van kwaliteit en innovatie

Kwaliteitsborging

Voldoende kwaliteit en voldoende innovatie moeten gegarandeerd zijn in het laboratoriumonderzoek, omdat de laboratoriumorganisatie een spilfunctie vervult ten dienste van het waterschap. De laboratoriumorganisatie dient daarom wat betreft de chemische werkzaamheden geaccrediteerd te zijn conform NEN-EN-ISO 17025. Ook dienen alle

relevante chemische analyses inclusief monsterneming uitgevoerd te worden onder accreditatie door de Raad voor Accreditatie, in de voor het waterschap relevante matrices op het gebied van relevante wet- en regelgeving (o.a. AS2000 en AS3000).

Binnen de kaders van de accreditatie wordt evenwel gestreefd naar een “passend” kwaliteitsniveau. Dit wil zeggen dat het laboratorium op een zo efficiënt en effectief mogelijk wijze invulling geeft aan de eisen uit de NEN-EN-ISO 17025. Deze eisen zijn vertaald in praktisch uitvoerbare procedures, passend voor de laboratoriumorganisatie.

Innovatie

Om innovaties te kunnen ontwikkelen is het nodig dat het laboratorium de ruimte van zijn klanten krijgt om hierin te investeren en hier proactief mee om kan gaan. Het gaat dan vooral om productinnovatie door testontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie om de efficiency van het laboratorium te verhogen. Deze ontwikkeling maakt onderdeel uit van de standaard werkzaamheden van Aqualysis.

Vanuit de rol van expertisecentrum voor de deelnemers is het noodzakelijk dat Aqualysis standaard betrokken is bij het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en normen op zowel landelijk als Europees niveau. Hiertoe is het laboratorium actief in werkgroepen van ILOW en Fenelab en is het actief in NEN-commissies. Zo draagt Aqualysis bij aan de ontwikkeling en operationalisering van (werkbare) normen ten bate van haar deelnemers.

Robotisering

Daar waar het vergroten van kwaliteit en efficiency in een hand gaan, richt Aqualysis zich op robotisering van de werkzaamheden. Soms zijn zeer beperkte aanpassingen al van invloed op de efficiency dan wel kwaliteit. Robotisering kan evenwel ook tot grote investeringen leiden. Uitbreidingsinvesteringen die in dit kader worden gepleegd, worden separaat aan het dagelijks bestuur voorgelegd.

2.3 Meetvraag: meerjarig perspectief

Alle deelnemers hebben een meerjarige opgave verstrekt van de verwachte omvang van de productie. Deze opgave werd in voorgaande begrotingen uitsluitend voor het onderhavige begrotingsjaar uitgevraagd. Het meerjarig verloop is niet direct van invloed op de uitgaven van Aqualysis in 2016, maar plaatst (financiële) verplichtingen van structurele aard wel in perspectief. Zo kan richting worden gegeven aan het wervingsbeleid (personeel), dan wel aan de te plegen investeringen.

In vergelijking met de voorgaande begroting (2015) blijkt dat het gevraagde productieniveau redelijk constant blijft. Waar in 2015 productie begroot is van 2.910.000 punten, worden 2.946.000 punten begroot in 2016. Dit betekent een beperkte productiestijging van 1,2%. De in de begroting gehanteerde gewichten voor de kosten (ILOW-punten per onderzoek) zijn voor beide begrotingsjaren vrijwel gelijk (accentverschuivingen). Daarmee zijn de volumes van ILOW-punten vergelijkbaar.

Tabel 1: Begroting ILOW-punten Chemie 2016 (ILOW-punten*1.000):

	2015	2016	2017	2018	2019
Vechtstromen	970	900 (250)	900 (250)	860 (250)	845 (250)
Rijn en IJssel	375	384 (12)	377 (12)	382 (12)	377 (12)
Groot Salland	341	340 (55)	320 (50)	320 (50)	320 (50)
Vallei en Veluwe	531	615 (12)	637 (14)	579 (16)	577 (16)
Zuiderzeeland	373	387 (14)	387 (14)	387 (14)	387 (14)
Reest en Wieden	320	320 (58)	320 (58)	320 (58)	320 (58)
Totale vraag	2910	2946	2941	2848	2826

ILOW-punten verbonden aan monsterneming worden apart (tussen haakjes) vermeld.

ILOW-punten voor monsterneming maken onderdeel uit van de totale som.

De totale productie ligt in de jaren 2016 en 2017 in het verlengde van de omvang zoals opgenomen in de begroting 2015. In navolgende jaren neemt het volume met ca. 3% af (2019) ten opzichte van de begrote realisatie in 2015. Zodoende ontstaat het perspectief op een beperkte krimp van activiteiten. Deze ontwikkeling zal in de tussenliggende jaren nog wijzigen. Er is geen sprake van een volumeontwikkeling die dwingt tot een integrale heroverweging van de kosten.

In de bovenstaande opgave is geen rekening gehouden met eventuele gevolgen van de fusie tussen waterschappen Reest en Wieden en Groot Salland. Deze zijn ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend.

2.4 Ontwikkeling van de formatie

Het bedrijfsplan beschrijft een streefformatie van 48,6 fte in 2017. Deze formatie is met ingang van 2015 reeds gerealiseerd en wordt in 2016 bestendigd. Dat deze taakstelling nu al is gerealiseerd, is het gevolg van dat het feit dat vanuit Waterschap Regge en Dinkel geen 16,5 fte is overgegaan naar de nieuwe laboratoriumorganisatie; maar 12 fte en dat binnen Aqualysis medewerkers zijn overgestapt van een analistenfunctie naar een functie bij het team Klantenservice om de daar ontstane groei in werkaanbod op te vangen.

2.5 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2016-2019, zoals deze u via deze begroting ter goedkeuring voor worden gelegd. De kolom 2014 wordt het verwachte jaarrekeningresultaat (voor accountantscontrole) getoond om u van een referentiebeeld te voorzien. Ook is ter vergelijking de jaarschijf 2015 uit de reeds vastgestelde begroting 2015 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 2: exploitatiebegroting 2016 en meerjarenbegroting 2017-2019, incl. realisatie 2014 en begroting 2015

	R 2014	B 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019
Kapitaallasten	164.483	171.600	164.200	236.650	252.600	297.750
Personeelslasten	3.030.703	3.192.000	3.210.062	3.182.958	3.230.393	3.279.374
Goederen en diensten	1.932.067	1.928.400	1.926.400	1.853.800	1.881.600	1.909.800
Verzekeringen en belastingen	15.320	23.800	25.000	25.400	25.800	26.200
Inkomsten	-306.174	-153.000	-196.100	-199.042	-202.027	-205.058
Onvoorzien	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Netto kosten	4.836.399	5.252.900	5.219.562	5.189.767	5.278.366	5.398.066

Analyse

De begrote netto kosten van het programma Chemie dalen tussen 2015 en 2016 met 0,6%; terwijl de productie met 1,2% stijgt. De prijs per ILOW-punt daalt van 1,81 naar 1,77. Deze efficiencyverbetering is het gevolg van het nauwkeuriger kunnen begroten van kosten en opbrengsten, gebaseerd op het afgesloten boekjaar 2014.

Met name de structurele voordelen uit de jaarstukken zijn van invloed. Zo is er bijvoorbeeld sprake van een daling van kapitaallasten als gevolg van het niet plegen van (vervangings-) investeringen in 2014. Het saldo van de structurele voor- en nadelen in de jaarstukken 2014 bedraagt: 115.000.

In meerjarig perspectief nemen de begrote lasten als gevolg van indexatie toe. Indicatief leidt indexatie tot een jaarlijkse kostenstijging (Chemie) van € 70.000. De meerkosten worden verwacht op basis van potentiële CAO ontwikkelingen; dan wel stijgende prijzen van goederen en diensten. In de onderstaande tabel worden stijgingspercentages gebaseerd op de kostenverschillen tussen respectievelijk 2015 en 2019; dan wel 2016 en 2019 getoond.

Tabel 3: Analyse meerjarig financieel perspectief

Betreft stijging	Ontwikkeling 2015 - 2019	Ontwikkeling 2016-2019
Netto kosten (%)	2,8%	3,4%
Netto kosten ex indexatie (%)	-1,2%	-0,6%
Prijs per ILOW-punt (%)	5,8% (ca. 1,5% per jaar)	7,8% (ca. 2,6% per jaar)
Prijs per ILOW-punt ex indexatie (%)	1,7% (ca. 0,4% per jaar)	3,6% (ca. 1,2% per jaar)

Indexatie berekend vanuit eerste jaarschijf van het meerjarenperspectief (2017) = 210.000. Grondslagen voor indexering worden in paragraaf 5.1 toegelicht.

Conclusie

De begroting 2016 toont netto kosten en een prijs per ILOW-punt die naar verhouding gunstiger zijn dan de begroting 2015. In meerjarig perspectief is er sprake van een (verwachte) graduele verslechtering van het resultaat.

Het verloop van de netto kosten kan niet 1 op 1 in verband kan worden gebracht met de ontwikkeling van het productievolume. Doordat er relatief veel vaste kosten (pand en personeel) door Aqualysis worden gemaakt, kunnen de netto kosten niet snel worden afgebouwd. Ook nemen ze bij een stijging van de productie niet 1 op 1 toe.

Aqualysis stelt zich ten doel om de productie, ook in meerjarig perspectief, zo doelmatig mogelijk te realiseren. Hiertoe zal in het najaar van 2015 een verdere verkenning worden uitgevoerd ten aanzien van budgettaire sturingsalternatieven. Daarbij zullen zowel begrotingstechnische maatregelen als inhoudelijke bezuinigingen in ogenschouw worden genomen. De uitkomsten van dit traject zullen mee worden genomen bij het opstellen van de begroting 2017.

3 PROGRAMMA HYDROBIOLOGISCH LABORATORIUM

Ter realisatie van de drie primaire doelstellingen wordt op programmaniveau gestreefd naar:

3.1 Actief inspelen op veranderende behoefte van deelnemers

Naar verwachting zullen de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden per 2016 fuseren. Dit heeft mogelijk tot gevolg, dat de hydrobiologische werkzaamheden die nu eigenstandig door Reest en Wieden worden uitgevoerd, bij Aqualysis worden ondergebracht. Indien dit het geval is, zal het fusie waterschap waarschijnlijk medewerkers naar Aqualysis

over willen brengen. Aqualysis is bereid om samen met haar partners te verkennen in hoeverre een overdracht van taken bedrijfseconomisch rendabel is. Daarbij wordt opgemerkt dat er vanuit de verwachte inkoop van hydrobiologische diensten bij derden mogelijkheden worden gezien.

Met eventuele financiële gevolgen van deze fusie tussen Groot Salland en Reest en Wieden is in de begroting 2016 nog geen rekening gehouden. Op het moment van het samenstellen van de begroting is hier geen besluitvorming over is gepasseerd. Het AB van Aqualysis zal in geval van een opwaartse (bruto) bijstelling van de begroting een begrotingswijziging worden voorgelegd.

3.2 Hydrobiologische werkzaamheden onder accreditatie brengen

Er wordt naar gestreefd om meer onderdelen van het hydrobiologisch werk onder accreditatie te brengen. Hiermee wordt de kwaliteit van het geleverde product verder geborgd. Voor onderdelen waar standaardisatie van werkwijzen niet wenselijk is, vanuit de vraag van de deelnemers, is de behoefte aan diversiteit van de deelnemers leidend.

3.3 Meetvraag: ontwikkelingen en kansen

Ook de omvang van de hydrobiologische werkzaamheden is in meerjarig perspectief bij de deelnemers uitgevraagd. Uit onderstaande tabel blijkt dat op korte termijn sprake is van een toename in de vraag naar hydrobiologisch werk. De totale verwachte productie laat jaarlijkse fluctuaties zien (stijging en daling) van tussen de 4% en 9%. In 2019 wordt een vraag verwacht die bij benadering op het niveau ligt van de begroting 2015.

Tabel 4: meetvraag hydrobiologie

Hydrobiologisch	2015	2016		2017		2018		2019	
		Uren	ILOW-punten	Uren	ILOW-punten	Uren	ILOW-punten	Uren	ILOW-punten
Vechtstromen	3.368	3.571	160.695	3.571	160.695	3.571	160.695	3.571	160.695
Rijn en IJssel	120	120	5.400	120	5.400	120	5.400	120	5.400
Groot Salland	2.025	2.300	103.500	2.200	99.000	2.200	99.000	2.200	99.000
Vallei en Veluwe	2.625	2.873	129.285	2.261	101.745	2.685	120.825	2.055	92.475
Zuiderzeeland	740	825	37.125	850	38.250	800	36.000	796	35.820
Totale vraag	8.878	9.689	436.005	9.002	405.090	9.376	421.920	8.742	393.390

Vanaf 2016 worden alle werkzaamheden uitgedrukt in ILOW-punten, dus ook het hydrobiologisch onderzoek. Afgesproken is dat de ILOW-punten vanaf 2016 nog kunnen wijzigen door de ervaring die Aqualysis opdoet in 2015 (zie ook de Producten en Diensten Catalogus van Aqualysis). De wijzigingen worden doorgevoerd in overleg met het opdrachtgeversoverleg.

3.4 Ontwikkeling van de formatie

De hydrobiologische werkzaamheden kunnen, gegeven het actuele volume, niet in zijn geheel uitgevoerd worden door de beschikbare formatie. De formatie wordt voornamelijk niet uitgebreid, in afwachting van een mogelijke beslissing van Reest en Wieden en/of Rijn en IJssel om hun werkzaamheden in Aqualysis onder te brengen. Tot het moment dat hier besluitvorming over heeft plaatsgevonden, wordt rekening gehouden met het uit moeten besteden van werkzaamheden aan de markt.

3.5 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2016-2019, zoals deze u via deze begroting ter goedkeuring voor worden gelegd. De kolom 2014 wordt het verwachte jaarrekeningresultaat (voor accountantscontrole) getoond om u van een referentiebeeld te voorzien. Ook is ter vergelijking de jaarschijf 2015 uit de reeds vastgestelde begroting 2015 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 5: exploitatiebegroting 2016 en meerjarenbegroting 2017-2019, incl. realisatie 2014 en begroting 2015

	R 2014	B 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019
Kapitaallasten	0	0	15.000	15.250	15.500	15.750
Personeelslasten	366.924	389.600	386.625	384.745	390.926	397.170
Goederen en diensten	201.960	126.100	256.900	212.800	242.000	201.700
Huur gebouwen	53.000	53.000	53.000	53.800	54.600	55.400
Verzekeringen en belastingen	0	1.300	2.800	2.800	2.800	2.800
Inkomsten	-32.244	0	-40.000	-40.600	-41.200	-41.800
Onvoorzien	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Netto kosten	589.640	580.000	684.325	638.795	674.626	641.020

Uit de bovenstaande begroting blijkt een substantiële kostenstijging voor het hydrobiologisch werk tussen de jaren 2015 en 2016 (ca. 18%). Deze stijging in het kostenvolume blijft aanwezig in de navolgende jaren en fluctueren afhankelijk van het werkaanbod. De werkzaamheden nemen tussen 2015 en 2016 jaren met ca. 9% toe. De prijs van een uur hydrobiologisch werk stijgt van € 65 in 2015 naar ca. € 70 in 2016. De relatieve kostenstijging laat zich verklaren door een beperkt aantal oorzaken.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kapitaallasten die aan hydrobiologie worden toegerekend toenemen. Omdat een verbouwing aan de Loggerweg primair wordt ingegeven vanuit de noodzaak om de hydrobiologische werkzaamheden te herhuisvesting, is 50% van de stelpost kapitaallasten (€ 30.000) toegerekend aan dit programma.

De belangrijkste oorzaak vormt echter het verwachte stijgende uitgaven voor goederen en diensten. Deze stijging komt tot stand door het begroten van een substantieel volume inkoop (€ 150.000) van hydrobiologisch werk bij derden. De ambtelijke capaciteit op het gebied van hydrobiologie is niet groot genoeg om de volledige vraag op te vangen. Een beperkt deel van deze inkoop (€ 40.000) kan naar verwachting direct aan de deelnemers worden doorbelast. Dit leidt tot een stijging van de netto kosten met € 110.000. Deze trend is ook waarneembaar in de jaarstukken 2014.

Conclusie

De begroting 2016 toont een substantiële groei van kosten. Deze groei rechtvaardigt een integrale herbeoordeling van de kosten van het hydrobiologisch werk. Het herijken van de formatie vormt daarbij de belangrijkste keuze. Voorgesteld wordt om het financieel meerjarig perspectief opnieuw te evalueren tegen het einde van 2015; begin 2016. Via de eerste halfjaarlijkse rapportage 2016 zullen de deelnemers worden geïnformeerd over de voortgang en de aanverwante (positieve) bijstelling van de resultaatverwachting.

4 INKOMSTEN/KOSTENVERDELING

4.1 Uitgangspunten

De verdeling van kosten tussen de deelnemers wordt beïnvloed door zowel de wijze waarop de dienstverlening wordt geregistreerd (eenheden), als door de gekozen methode van kostenverdeling (dempingsregeling). Beide zaken worden gedurende 2015 herijkt, navolgend op het opstellen van de begroting 2016. Zodoende is het ten tijde van het opstellen van de begroting niet mogelijk om op voorhand een (eenduidige) kostentoe rekening aan de deelnemers te tonen. Dit wat is voorgaande jaren evenwel ook niet mogelijk, gezien het feit dat de dempingsregeling uitsluitend op de realisatie ziet en geen historische gegevens beschikbaar waren. Onderstaand worden de kosten per deelnemer op begrotingsbasis getoond.

Tabel 6: Begrote bijdragen per deelnemers voor chemie & hydrobiologie (hele euro`s)

Chemie	2016	2017	2018	2019
Groot Salland	602.393	564.681	593.075	611.246
Vechtstromen	1.594.571	1.588.164	1.593.888	1.614.071
Vallei en Veluwe	1.089.624	1.124.067	1.073.095	1.102.153
Rijn en IJssel	680.350	665.264	707.983	720.124
Zuiderzeeland	685.666	682.910	717.250	739.226
Reest en Wieden	566.959	564.681	593.075	611.246
Totaal	5.219.562	5.189.767	5.278.366	5.398.066

Hydrobiologie	2016	2017	2018	2019
Groot Salland	162.440	156.108	158.288	161.310
Vechtstromen	252.236	253.422	256.961	261.867
Vallei en Veluwe	202.908	160.436	193.183	150.678
Rijn en IJssel	8.475	8.515	8.634	8.799
Zuiderzeeland	58.266	60.314	57.559	58.365
Totaal	684.325	638.795	674.626	641.020

5 FINANCIËLE BESCHOUWING 2016-2019

In dit hoofdstuk zijn onder andere de voorgeschreven begrotingsparagrafen uit artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit opgenomen, voor zover deze aspecten aan de orde zijn.

5.1 Financiële uitgangspunten

Bij het opstellen van de begrotingen voor de programma's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Personeel

- Personele lasten zijn begroot op basis van de actuele formatie, plus niet ingevulde vacatures (1x) en salarislasten per 1 februari 2015.
- Met ingang van 2016 is rekening gehouden met de gevolgen van de "wet werken naar vermogen" door het uitbreiden van de formatie met 1 fte.
- De salarisontwikkeling wordt met ingang van 2016 geraamd op 1,5% op jaarbasis.
- Er is (i.t.t. voorgaande jaren) geen opslag voor oplopende anciënniteit opgenomen.

Kapitaallasten

- Kapitaallasten zijn geraamd voor bestaande activa, toekomstige aanschaffen (150.000 in 2015 en 2016; 250.000 in navolgende jaren) en herhuisvesting (stelpost 30.000).
- Gezien de markttrente en het per 1 januari niet bestaan van langlopende geldleningen wordt een rekenrente van 2% gehanteerd voor de verwachte activapositie.
- Afschrijving gebeurt lineair:
 - Het laboratoriumgebouw in 10 jaar (waarbij wordt afgeschreven op de overnameprijs).
 - Nieuwbouw / verbouwing van het lab zal in 15 jaren worden afgeschreven; waarbij bij de nadere invulling de componentenmethode zal worden toegepast al naar gelang de schatting van de technische levensduur.
 - Vervoermiddelen in 5 jaar (vanaf jaar van aanschaf).
 - Apparatuur, hardware en software in 5 jaar (vanaf jaar van aanschaf).

Goederen en diensten

- Voor goederen en diensten wordt in meerjarig perspectief rekening gehouden met een structurele stijging met 1,5% met ingang van 2017.
- Er worden kosten voor het uitbesteden van hydrobiologische werkzaamheden begroot op basis van de verwachte vraag versus de behaalde realisatie (uren) in 2014. Daarbij is er gerekend met 1400 door te belasten uren (100 niet toerekenbare productieve uren).

5.2 Reserves en voorzieningen

Aangezien Aqualysis alle netto-kosten verrekent met de deelnemers, zijn in principe geen reserves of voorzieningen nodig. Op basis van de bijdrageverordening wordt het resultaat aan de deelnemers teruggestort dan wel gevorderd in het navolgende jaar, conform de afspraken gemaakt via het bedrijfsplan.

5.3 Investerings

Voor de jaren 2016 is ruimte gereserveerd voor € 150.000 per jaar aan vervangings-investeringen en vanaf 2017 tekens € 250.000 per jaar. Verder wordt er in 2017 voor € 200.000 aan apparatuur van waterschap Vechtstromen overgenomen.

Tevens is een stelpost kapitaallasten begroot van € 30.000. De feitelijk invulling van deze stelpost via een bouwkostenraming met bijbehorende afschrijftermijnen (technische levensduren) zal in navolging van de begroting worden gemaakt. Indicatief wordt via het begroten van € 30.000 rekening gehouden met een bouwsom van €1,5 mln. welke (gemiddeld) in 15 jaren wordt afgeschreven.

5.4 Financiering

Het beleid qua financiering is vastgelegd in een verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie en een Treasury-verordening.

De rentevisie is als volgt: De actualiteit leert dat de rente historisch laag is. Anticiperen op mogelijke rentestijgingen is in het tijdsgewricht van 2015 en 2016 waarschijnlijk niet benodigd. Voor de Europese geldmarkt wordt de aankomende jaren een lage rentestand verwacht, als gevolg van het opkoopprogramma van staatsobligaties door de Europese Centrale Bank.

Aqualysis trekt in principe slechts lang geld aan, wanneer dit vanuit het oogpunt van de liquiditeit noodzakelijk is. Indien zij lang geld aantrekt, worden activa in principe gefinancierd tegen de verwachte gebruiksduur.

De kasgeldlimiet bedraagt in 2016 € 503.000 (= 8,2% van de totale lasten van de begroting). Bij de Nederlandse Waterschapsbank is een rekening-courant krediet afgesloten met een limiet van € 500.000.

Het renterisico bedraagt in 2016 € 1,23 mln. (= 20% van de totale lasten van de begroting). Dit betekent dat bij grote aanschaffen (bijv. het pand) er een gedifferentieerde financiering benodigd is (herfinanciering).

5.5 Verbonden partijen

Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin het waterschap een bestuurlijk en/of financieel belang heeft. Aqualysis is voor de deelnemende waterschappen een 'verbonden partij', maar heeft zelf geen verbonden partijen.

5.6 Bedrijfsvoering

Informatievoorziening

Een goede informatie- en communicatievoorziening is essentieel voor het goed functioneren van het laboratorium. Deze informatiebehoefte kent drie niveaus. Bij de eerste twee niveaus gaat het daarbij vooral om de prestaties van het laboratorium en de derde vooral over de besturing en beheersing van het laboratorium.

1. Allereerst de informatie over de door het laboratorium uitgevoerde werkzaamheden, monsterneming, analyse etc.
2. Ten tweede geaggregeerde (management)informatie, waaronder bijvoorbeeld vergelijkingen tussen de waterschappen.
3. En tenslotte de verantwoordingsinformatie van het laboratorium, waaronder de bestuurlijke en financiële informatie. Een deel van deze informatie is van belang voor een individueel waterschap (één op één relatie) en een deel van deze informatie is van belang voor het collectief van de deelnemende waterschappen (één op meer relatie).

Ad. 1.

Om de informatie over de uitgevoerde werkzaamheden goed te delen is een vast aanspreekpunt (de klantenservice) bij het laboratorium noodzakelijk die op de hoogte is van de waterschaps-specifieke bijzonderheden. Voor professioneel opdrachtgeverschap is kennis over laboratoriumwerkzaamheden nodig bij de deelnemende organisaties. Dit samenspel is in 2014 gestart en zal in 2016 op de bestaande voet worden gecontinueerd.

Ad.2.

De geaggregeerde en uniforme (management)informatie stelt de waterschappen in staat om beleidskeuzes te maken. Het gaat daarbij om management informatie van een individueel waterschap en om managementinformatie op het niveau van de gezamenlijke waterschappen. Samen met de deelnemende waterschappen wordt bepaald welke managementinformatie verzameld en beschikbaar gesteld wordt. Dit is een continu proces

Ad.3.

De verantwoordingsinformatie zorgt ervoor dat de waterschappen kunnen beoordelen of het laboratorium doet wat is afgesproken en tegen de juiste prijs. De waterschappen beoordelen dit zowel individueel als opdrachtgever als in gezamenlijkheid als eigenaar van het laboratorium.

In 2014 en 2015 is besluitvorming gepasseerd over de aard en timing van bestuurlijke informatievoorziening. Daarbij wordt in de geest van de financiële verordening door de directie per half jaar aan het DB gerapporteerd. Indien er sprake is van (niet rechtmatige) afwijkingen, zal het DB waar nodig een wijzigingsvoorstel aan het AB voorleggen.

Ondersteuning

De PIOFAC diensten worden, afhankelijk van de kostprijs, geleverd door het waterschap Groot Salland. Hiertoe wordt een dienstverleningsovereenkomst opgesteld.

Huisvesting/verhuizing

De huisvesting wordt begin 2016 geconcentreerd aan de Loggerweg in Zwolle. De verhuizing vanuit Almelo heeft reeds plaatsgevonden.

5.7 EMU-saldo

Aqualysis verwacht op basis van de kapitaallastenraming een EMU-tekort van € 150.000 in 2016. Dit is excl. de uitgaven verbonden aan de herhuisvesting. De omvang van deze aanvulling op het EMU-tekort kan nog niet worden geraamd, maar wordt geschat op maximaal € 1,5 mln. Naar de aard van de wet en regelgeving omtrent het EMU-saldo is een dergelijke eenmalig hoge uitgave acceptabel. De deelnemers dienen het EMU-saldo op basis van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën te consolideren in het eigen EMU-tekort (norm).

6 EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORT

6.1 Totaaloverzicht

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten 2016-2019. De bedragen in kolom 2016 geeft de begroting voor dat jaar aan, de bedragen in de kolommen 2017 tot 2019 geven het meerjarenperspectief weer. Alle bedragen zijn in hele euro's.

De inkomsten (werkzaamheden voor derden) zijn als min-post opgenomen, zodat het totaal de netto-kosten aangeeft die opgebracht zullen worden door de deelnemers. De verwachte verdeling over de deelnemers wordt per programma getoond in hoofdstuk 4.

Tabel 7: totaaloverzicht (netto)kosten

Kostengroep	2015	2016	2017	2018	2019
Kapitaallasten	171.500	179.200	251.900	268.100	313.500
Personeelslasten	3.581.800	3.597.000	3.568.000	3.622.000	3.677.000
Goederen en diensten	2.107.400	2.236.500	2.120.600	2.178.300	2.167.000
Verzekeringen en belastingen	25.200	27.500	27.900	28.300	28.700
Inkomsten	-153.000	-236.000	-239.642	-243.227	-246.858
Onvoorzien	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Netto kosten	5.832.900	5.904.200	5.828.759	5.953.473	6.039.342

6.2 Globale toelichting op de begroting 2016 naar kosten- en opbrengstsoort

(de bedragen tussen haakjes zijn uit de begroting 2015)

Rente en afschrijving 179.500 (171.500)

De afschrijvingen voor huisvesting, apparatuur, vervoermiddelen en vervangingsinvesteringen worden geraamd op € 179.200, incl. € 10.000 rente in 2016. Ten opzichte van 2015 stijgen de kapitaallasten beperkt als gevolg van het niet plegen van vervangingsinvesteringen in 2014. De toename van kosten in 2017 is het gevolg van overname apparatuur van waterschap Vechtstromen.

Personeelslasten 3.597.000 (3.581.800)

Bij de berekening is uitgegaan van de huidige formatie van Aqualysis (incl. een vacature) en het opnemen van een aanvullende vacature in het kader van de "wet werken naar vermogen". Zonder de aanvullende vacature was de begroting ca. € 55.000 lager geweest. In de jaarstukken 2014 wordt verklaard dat een structureel voordeel ontstaat als gevolg van het niet wijzigen van arbeidsvoorwaarde (cao). In meerjarig perspectief worden geen mutaties voorzien.

Goederen en diensten 2.236.500 (2.107.400)

Deze post is voor 2016 aangepast aan de hand van de uitkomsten van de jaarstukken. Daarbij zijn diverse correcties gemaakt. Deze worden op hoofdlijnen toegelicht.

Op hoofdlijnen bevat de begroting m.b.t. goederen en diensten (tussen haakjes is begroot in 2015).

Gebruiksgoederen	170.000 (243.000)
Verbruiksgoederen	660.000 (664.500)
Energie en water	133.000 (125.000)
Huur onroerende goederen	100.000 (89.300)
Onderhoud door derden	277.000 (337.000)
Dienstverlening WGS PIOFAC	391.000 (391.200)
Overige diensten door derden	405.500 (207.500)
Projectkosten	<u>100.000 (50.000)</u>
	<u>2.236.500</u>

De kosten voor Gebruiksgoederen zijn € 73.000 lager geraamd i.v.m. de incidentele aard van de licentiekosten voor Oracle. De kosten voor huisvesting (huur) en onderhoud van panden kunnen met elkaar in verband worden gezien. Per saldo wordt de begroting verlaagd als gevolg van de relatief lage uitgaven in 2014. Hierbij vormden incidentele meevallers aanleiding om de begrote kosten opnieuw te evalueren.

De hogere kosten voor overige diensten worden veroorzaakt door het begroten van € 150.000 diensten van derden uit hoofde van hydrobiologie. Daarnaast is op basis van de realisatie 2014 het budget voor contributies en bijdragen verhoogd.

Projectkosten dienen primair voor het inregelen van de nieuwe organisatie. Voor 2015 is hiervoor € 50.000 begroot, voor 2016 € 100.000. Gezien het reeds behaald zijn van de doelstelling ten aanzien van het personeel, is het waarschijnlijk dat niet de gehele som van € 100.000 benodigd is. De bestaande begrotingspost van € 100.000 zal worden aangewend om het herhuisvestingstraject te dekken.

Inkomsten van derden 236.000 (153.000)

Het gaat hier voor € 160.000 om analyses die worden uitgevoerd in opdracht van partijen die geen deelnemer zijn van de GR (particulieren, gemeenten, provincies). Volledigheidshalve zijn ook de opbrengsten uit hoofde van directe doorbelasting van dienstverlening aan individuele deelnemers en (66.000) en opbrengsten uit (jaarlijks terugkerende) verlopen van materialen (10.000) begroot.

Onvoorzien 100.000 (100.000)

Voor de jaren 2016-2019 wordt een bedrag van € 100.000 opgenomen.